

NORGES HØYESTERETT

Den 18. november 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Gjølstad, Matheson og Bergsjø i

HR-2014-02258-U, (sak nr. 2014/1852), sivil sak, anke over kjennelse:

Protector Forsikring ASA (advokat Sindre Stave)

mot

A (advokat Roald Angell)

avsagt slik

K J E N N E L S E:

- (1) Saken gjelder videre anke over avgjørelse om bevilgning i en tvist om heving av et boligkjøp. Den reiser spørsmål om en part kan pålegges å gi motpartens private sakkyndige tilgang til partens bolig, jf. tvisteloven § 26-5.
- (2) Ved stevning 29. januar 2014 anla A søksmål mot B og Protector Forsikring ASA. A krevde heving av kjøp av et bolighus, subsidiært å bli tilkjent prisavslag og erstatning.
- (3) B og Protector Forsikring ASA fremmet i prosesskriv 10. mars 2014 begjæring om at deres privatengasjerte sakkyndige ble gitt tilgang til boligen for befaring. A motsatte seg begjæringen og anførte at det ikke forelå hjemmel for å pålegge slik bevilgning.
- (4) Salten tingrett avsa 17. mars 2014 kjennelse med slik slutning:

"A plikter ikke å gi B og Protector Forsikring ASA bevilgning til gnr 77 bnr 47 i Bodø kommune."
- (5) B og Protector Forsikring ASA anket til Hålogaland lagmannsrett, som 29. juli 2014 avsa kjennelse med slik slutning:
 - "1. B og Protector Forsikring ASA gis ikke tilgang til As bolig for befaring med privat engasjert sakkyndig.**
 - 2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler B og Protector Forsikring ASA, som solidarisk ansvarlige, 6 125 kroner til A. Oppfylleelsesfristen er to uker fra**

forkynnelse av denne kjennelse."

(6) *Protector Forsikring ASA* har anket lagmannsrettens kjennelse. Anken gjelder lagmannsrettens generelle lovforståelse. Det er i korte trekk gjort gjeldende at EMK artikkel 8 og Grunnloven § 102 ikke er til hinder for at det gis bevis tilgang. Saksforholdet er ikke sammenlignbart med Rt. 2012 side 1819, da det er forskjell mellom en full husransakelse og det å gi tilgang til å undersøke en boligeiendom som utgjør selve tvistegjenstanden i saken. Hensynet til rettfærdig rettergang og kontradiksjon tilsier at det gis tilgang til eiendommen, jf. tvisteloven § 26-5 første ledd.

(7) Protector Forsikring ASA har lagt ned slik påstand:

"Prinsipalt:

1. Begjæringen om bevis tilgang tas til følge.

Subsidiært:

1. Hålogaland lagmannsretts kjennelse av 29. juli 2014 oppheves.

2. A dømmes til å erstatte Protector Forsikring ASAs sakskostnader for behandling i lagmannsrett og Høyesterett."

(8) A har tatt til motmæle og i kort trekk gjort gjeldende at tvisteloven § 26-5 ikke gir hjemmel til å pålegge en part å gi en privatengasjert sakkyndig tilgang til partens bolig. Et slikt pålegg ville utgjort et inngrep i en beskyttet rett etter Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8.

(9) A har lagt ned slik påstand:

"1. Anken forkastes.

2. B og Protector Forsikring ASA dømmes til in solidum å dekke As sakskostnader for Høyesterett – pt kr 5 600 + mva. "

(10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset etter tvisteloven § 30-6. Anken gjelder lagmannsrettens tolkning av tvisteloven § 26-5, som utvalget kan prøve.

(11) Spørsmålet i saken er som nevnt om ankende part med hjemmel i tvisteloven § 26-5 kan kreve at en privatengasjert sakkyndig får tilgang til ankemotpartens bolig under saksforberedelsen. Tvisteloven § 26-5 første ledd lyder:

"Enhver har plikt til å stille til rådighet som bevis gjenstander vedkommende har hånd om eller kan skaffe til veie."

(12) Lagmannsretten har nektet tilgang til boligen med følgende begrunnelse:

"Begjæringen om at retten skal gi de saksøkte tilgang til boligen for befarings med privat engasjert sakkyndig for å undersøke boligens tilstand, må vurderes som en begjæring om inngrep i en beskyttet rett etter Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Et slikt inngrep krever hjemmel i lov. Lagmannsretten kan ikke se at det er lov hjemmel for inngrepet. Etter tvisteloven § 26-5 første ledd har enhver plikt til å stille til rådighet som bevis gjenstander som vedkommende har hånd om eller kan skaffe til veie. ... Plikten til å gi bevis tilgang etter bestemmelsene i tvisteloven kapittel 26 gjelder bare overfor retten, jf. Schei mfl.: Tvisteloven, andre utgave side 791.

Av Rt-2012-1819 avsnitt 33 framgår det at tvistelovens bestemmelser om opplysningsplikt, bevissikring og bevis tilgang ikke åpner for at retten i ordinære tvistesaker skal kunne beslutte at en part må gi tilgang til sitt hjem for at motparten skal kunne søke etter

gjenstander som kan ha betydning som bevis. Tilsvarende kan lagmannsretten ikke se at tvisteloven gir hjemmel for å pålegge en part i ordinære tvistesaker å gi motparten tilgang til boligen for befarung med privat engasjert sakkyndig, selv ikke hvor boligens tilstand er det sentrale bevistema."

- (13) Ankeutvalget kan ikke se at lagmannsretten her gir uttrykk for en uriktig forståelse av tvisteloven § 26-5. En part kan ikke pålegges å stille sitt hjem til disposisjon for befarung av motpartens privatengasjerte sakkyndige uten klar lovhjemmel. Tvisteloven § 26-5 gir ikke slik hjemmel. Som lagmannsretten påpeker, gjelder plikten til bevestilgang bare overfor retten. I Schei mfl., Tvisteloven, Kommentirutgave, 2. utgave, 2013 side 791 heter det om dette:

"Det følger av reglene for de enkelte bevismidler at plikten til bevestilgang bare gjelder overfor retten i tilknytning til en verserende sak eller unntaksvis i kraft av kapittel 28 om bevissikring utenfor rettsak når vilkårene for dette er oppfylt. Plikten omfatter ikke å gi tilgang til bevis for et sakkyndig vitne, ..."

- (14) Utvalget viser videre til Rt. 2012 side 1819. I avsnitt 33 uttaler ankeutvalget:

"Verken i forarbeidene eller i den sentrale juridiske teorien er det spor av at det med tvistelovens bestemmelser om opplysningsplikt, bevissikring og bevestilgang er ment å åpne for at retten i ordinære tvistesaker skal kunne beslutte at en part må gi tilgang til sitt hjem og andre oppbevaringssteder for at motparten skal kunne søke etter gjenstander som kan ha betydning som bevis."

- (15) Etter ankeutvalgets syn må dette gjelde tilsvarende også i en sak hvor boligens tilstand er det sentrale bevistema. Hensynet til kontradiksjon og rettferdig rettergang, jf. EMK artikkel 6 nr. 1, ivaretas gjennom andre bestemmelser. Utvalget peker her på adgangen til å begjære rettsoppnevnt sakkyndige og sakkyndige meddommere. Under hovedforhandlingen vil en privatengasjert sakkyndig videre kunne få tilgang til boligen i forbindelse med befarungen. Endelig kan bevestilgang sikres gjennom begjæring om bevisopptak, jf. tvisteloven kapittel 27.
- (16) Anken må etter dette forkastes.
- (17) A har krevd sakskostnader for Høyesterett med 5 600 kroner med tillegg av merverdiavgift. Kravet tas til følge, jf. tvisteloven § 20-2.
- (18) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Protector Forsikring ASA 7 000 – sjetusen – kroner til A innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelse.

Wilhelm Matheson
(sign.)

Liv Gjølstad
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: